

Sánchez i el confinament de Catalunya i Madrid

Com més gran és una crisi més evidents són les posicions enfrontades, més esforços propagandístics per afermar la raó pròpia i més fortes les lleialtats i deslleialtats envers les parts. El 12 de març Miquel Iceta va expressar que la col·laboració entre les autonomies i el ministeri de Sanitat era “una demostració de la virtut dels sistemes federals, en què diversos nivells de govern són capaços de col·laborar per la màxima eficàcia”.

Dos dies després el president del govern espanyol va anunciar el decret de l'estat d'alarma i va llegir un paràgraf contradictori. “En ocasions som 17 autonomies però en altres, com tantes altres vegades a la història d'Espanya, hem de ser el gran país que som”. A continuació l'autor del discurs donava una visió més en sintonia amb el que havia expressat el primer secretari del PSC i més d'acord amb l'actuació del ministre Salvador Illa. “Donarem la resposta conjunta a l'altura de l'Estat autonòmic que som, amb el govern d'Espanya liderant el conjunt de les administracions per donar una resposta comuna”, va dir Sánchez.

L'assumpció temporal de competències de les autonomies per part de l'Estat va més d'acord amb la primera frase que amb la segona i ha topat amb la política del president Quim Torra i el seu desig que Catalunya sigui confinada. Ahir mateix va tornar a insistir, d'acord amb els seus assessors científics, en la necessitat d'intensificar les mesures del confinament per no arribar a pics com els d'Itàlia.

La decisió de Sánchez de no permetre el confinament de territoris és política i no és aliena al que ha ocorregut en la darrera dècada i, sobretot, a la gestió de l'atemptat a Barcelona i a l'1-O, l'estiu i tardor del 2017. Un confinament de Catalunya introdu-

JOAN ESCULIES

ESCRIPTOR I HISTORIADOR

eix un element simbòlic de separació de la resta de l'Estat que l'Estat no es vol permetre. Itàlia pot confinar els seus llombards i piemontesos, unificadors de la península, però Espanya no pot fer-ho amb els catalans perquè gairebé la meitat han perdut l'interès per formar-ne part. Obrir la possibilitat de plantejar un ball de xifres entre Catalunya i la resta de l'Estat és inimaginable.

La situació actual no és, per fortuna i malgrat el dramatisme, equiparable a la de la Guerra Civil Espanyola. Tanmateix, la decisió de Sánchez té un ressò en aquells dies. Davant una crisi extraordinària l'Estat s'ha estimat més actuar d'entrada que no pas esperar que en els diferents territoris cada govern autonòmic –junta, comitè, govern o consell, aquells dies– anés per lliure (com la Múrcia governada pel PP) i hagués de reassumir competències perdudes o superades després, com va fer el president Negrín passat el maig de 1937.

Durant gairebé tota la guerra, la dialèctica entre el ministre Prieto i el conseller primer Tarradellas sobre la

La decisió de Sánchez de no permetre el confinament de territoris és política i no és aliena al 17-A i a l'1-O

centralització o no de les indústries de guerra i sobre el destí del material fabricat va lluitar la capacitat bèl·lica del bàndol republicà. Encara avui els historiadors discuteixen quina política era l'encertada.

En moments de crisi s'evidencia, encara més, que la darrera paraula en les decisions és de qui té la paella pel mànec. També que és més probable que si es donen mostres públiques –que generen neguit en la població– de voler anar per lliure, les prerrogatives pròpies encara siguin menors. Una percepció persistent en els cercles governamentals republicans entre 1936 i 1937: a cada nou moviment del govern Companys en les cancel·lies internacionals (com les de Torra qüestionant la política sanitària de Sánchez), s'incrementava la desconfiança de dirigents com Azaña, Negrín o Prieto envers l'executiu català.

Això no significa que calgui resignar-se, que sempre hagi de ser així, ni que la percepció d'aquests dirigents fos la correcta, sinó que potser buscar aliances i provar d'influir per modificar o matisar conductes per vies menys sorolloses té en ocasions més recorregut. I més quan l'Estat s'enfronta, en paral·lel i amb tota cruessa, a les conseqüències de l'error d'una política pròpia: l'aposta d'Aznar i Aguirre per crear una megalòpolis, Madrid, que ha buidat l'interior d'Espanya, que compta amb un sistema sanitari molt privatitzat i recursos limitats per la població que acull.

El govern espanyol no volia ni es podia permetre fer front a dues grans juntes, a Madrid i a Catalunya, que campessin per lliure i que ara lideren la pressió per incrementar el confinament. Una mesura que, si es dona, no serà de forma territorialment asimètrica. Cal esperar que la decisió política de Sánchez sigui també des de l'òptica estrictament sanitària la millor.

Tota aquesta gent espantosa

SEBASTIÀ ALZAMORA

ESCRIPTOR

❖ No és inoportú recordar que, a l'Àfrica negra, moren cada any per malalties infeccioses entre 3 i 4 milions de persones. Les xifres disminueixen al nord del continent africà, on les morts per malaltia ronden *només* els seixanta mil. Les malalties que causen més estralls a Àfrica són de les que al Primer Món considerem sota control, amb graus diferents de gravetat: la sida, les malalties respiratòries, la diarrea, la malària, la meningitis i la tuberculosi. Fa només dues setmanes l'OMS va donar per acabada (però amb moltes cauteles) l'última epidèmia d'Ebola a la República Democràtica de Congo, país altrament conegut com la capital mundial de la violació i que ara acaba de decretar l'estat d'emergència per l'arribada del coronavirus. El Covid-19 ja s'ha estès per 43 països africans i la mort del gran saxofonista camerunès de jazz Manu Dibango li ha donat més repercussió, per bé que ja ha causat més de 1.500 morts i les autoritats sanitàries locals i internacionals en segueixen l'evolució amb la preocupació que correspon.

❖ Per descomptat, tot això no treu ni una mica de gravetat a l'emergència sanitària que estem patint a Occident. Però sí que ens obliga a considerar el fet que s'ha abusat del model econòmic del lliure mercat (“*es el mercado, amigo*”, deia amb infinita petulància un pobre d'esperit que ara és a la presó) fins a deformar-lo i convertir-lo en una maquinària monstruosa que causa desigualtats insuportables, fins i tot per al mateix capitalisme. El capitalisme és un sistema amb una capacitat llegendària d'adaptació a les circumstàncies, així com d'assimilació dels seus adversaris, que ben aviat acaben integrats al sistema: com a usuaris, com a mercaderia o com a totes dues coses. Però si hi ha una cosa que el pot acabar duent a l'obsolescència, és precisament la transformació que ha experimentat: d'un sistema d'intercanvi de béns i mercaderies a una capoladora de milions de persones, a canvi de diners. Els algorismes amb què operen els grans *traders*, per als quals és indiferent comerciar amb taronges o amb fusells (o amb medicaments, o amb òrgans humans) a condició que els guanys siguin màxims, poden ser d'una gran eficàcia per al negoci, però no per comprendre la complexitat de la vida.

❖ Aquest estat de coses ha estat consentit o impulsat, sobretot d'un temps cap aquí, per lideratges polítics que es presenten com a forts però que només es basen en la corrupció i la mentida. Donald Trump o Boris Johnson en serien exponents màxims, juntament amb Putin o amb una gran quantitat dels mateixos governants africans (en contraposició amb Merkel o el govern portuguès de coalició, que constitueixen excepcions interessants a dreta i esquerra, respectivament). Hem sentit l'obcecat vicegovernador de Texas, Dan Patrick, dir que els padrins han de sacrificar les seves vides perquè els seus nets puguin disfrutar del benestar capitalista. Tant de bo aquesta crisi, el sotrac que suposa i suposarà, sigui també una oportunitat per deslliurar-nos de tota aquesta gent espantosa.

DE FIT A FIT

Instrumentalització política de la crisi sanitària

JORDI DURÓ

